

[Løf Hermann]

sikkerhed i forhold til forvaltningen. Under behandlingen i Folketinget i foråret 1953 lagde partiernes ordførere derfor overordentlig megen vægt på ombudsmandens uafhængighed. Siden da har heller ingen – bortset fra Fremskridtspartiet – før nu forsøgt at betvivle ombudsmandens uafhængighed eller forsøgt fra politisk hold at øve kritik imod ham.

Ombudsmanden udøver sin virksomhed på Folketingets vegne, og politikeres utilfredshed med ombudsmandens virksomhed kan og bør kun markeres ved en stillingtagen i forbindelse med valget af ombudsmand. Andet er forsøg på at miskreditere og svække embedet og dermed svække Folketingets og borgernes kontrol med forvaltningen.

Bortset fra det berygtede telefaksamråd i Retsudvalget den 27. september sidste år har der efter vores opfattelse været 2 helt klare tendenser til at så tvivl om tilliden til ombudsmanden og bringe denne ind i et modsætningsforhold til Folketingets flertal.

Den første er de primitive insinuationer, der handler om, at ombudsmandens tidligere arbejde med udlændingeproblemer skulle gøre ham inhabil ved denne sags behandling. Eksemplerne herpå er flere. Den tidligere justitsminister har i sine utjenlige forsøg på at være forsvarer i sin egen sag i Berlingske Tidende den 2. april gjort sit. Han fremhæver her følgende:

»Ombudsmanden siger altså selv nu: Jeg er habil. Og så tror jeg på det.«

For den almindeligt veloplyste læser af disse juridiske søndagsbetragtninger – og ud fra den sammenhæng, hvori de er fremsat – må udtalelserne tage sig ud, som om ombudsmanden er gået ind i sagen på et personligt, ensidigt grundlag. Hvorfor ellers denne bemærkning? Den tidligere justitsminister kender vel som jurist – såvel som enhver anden jurist – reglerne om inhabilitet. Dermed er bolden givet op.

Den 13. april går ikke mindre end to af den tidligere justitsministers partifæller i felten med avisartikler i Berlingske Tidende og i visse dagblade i Viborg Amt. Retsudvalgets tidligere formand, tidligere folketingsmedlem Hagen Hagensen, forfølger inhabilitetstankegangen i Berlingske Tidende. Hr. Grove siger bl.a. i Ski-ve Folkeblad:

»Man siger, at han har forsinket sagerne, at befolkningens retsbevidsthed bliver krænket. Det er dog en værre gang sludder!«

Derved forbigår hr. Grove ganske, at ombudsmanden har konstateret, at der foreligger et klart retsstridigt sagsbehandlingsstop. I øvrigt betegner hr. Grove det senere som en sund og normal betragtning, at ministeriet har opført sig sådan.

Den anden type angreb er i og for sig lige så farlige, men lidt mere udviklede. Da Retsudvalget skulle skrive beretning, kom det frem, at visse afsnit i regeringspartiernes første udkast kunne opfattes som en udfordring til ombudsmanden. Ifølge dagbladet Information var dette udkast blevet til i Justitsministeriet. Nu er det jo således, at Justitsministeriet hævdes at besidde de bedste og mest indsigtfulde jurister i centraladministrationen, og hvis udkastet – der jo medførte, at ombudsmanden udbad sig et møde med Retsudvalget – er blevet til i eller i samarbejde med Justitsministeriet, er der så virkelig ingen dér, der har advaret mod de konsekvenser, dette beretningsudkast kunne få, da det blev udlagt således, at ombudsmanden måtte reagere? Var der heller ingen fra regeringspartierne, der kunne se det uheldige i disse formuleringer, eller var de måske tilsigtede? Noget tilsvarende gjorde sig gældende med det andet beretningsudkast, om end i mindre grad.

Således som regeringspartierne og enkelte politikere har håndteret denne sag – med en påfaldende mangel på omhu i ordvalg og formuleringer – gav man grønt lys, bevidst eller ubevidst, for, at heldigvis meget begrænsede dele af dagspressen kunne sværte ombudsmanden og derved svække tilliden til det værn, Rigsdagen i sin tid gav borgerne mod den offentlige forvaltning. Dermed har de klart benyttet det mest effektive kontrolorgan, Folketinget har i forhold til regeringen, til at så tvivl om det selv samme organs uafhængighed og saglighed.

Ud over at være udtryk for kortsynethed og politisk opportuniste er det et enestående eksempel på mangel på politisk kultur.

Ole Espersen (S):

Ombudsmanden har – i lighed med de senere års praksis, men til dels i modstrid med hans tidligere praksis – valgt ikke at hæfte noget ansvar på personer, alene på en institution, Justitsministeriet, og dermed i princippet regeringen. Ombudsmandens redegørelse er en opfyldelse af ombudsmandslovens § 10, som bestemmer, at når ombudsmanden får kundskab om